



# **JAARVERSLAG 2024**

## **MUSEUM HOEKSCHER WAARD**

D.J. List  
Mei 2025



## INLEIDING

De indeling van het Jaarverslag 2024 Museum Hoeksche Waard bestaat uit de passage Locatie & Organisatie; de uitgevoerde museale taken, ingedeeld volgens de vijf museale waarden (collectiewaarde, verbindende waarde, educatieve waarde, belevingswaarde en economische waarde) en tenslotte het Colofon.

## 1. LOCATIE & ORGANISATIE

Museum Hoeksche Waard beheert twee rijksmonumenten. Deze museale en monumentale panden zijn de Herenboerderij Oost-Leeuwenstein en 't Hof van Assendelft, beide gelegen in Heinenoord. In 't Hof is het documentatiecentrum gevestigd. Tussen beide panden ligt het eigen museumdepot. Het museum draait op 1 betaalde kracht voor 4 dagen en circa 125 vrijwilligers. De vrijwilligers zijn verdeeld over werkgroepen, onder leiding van een coördinator.

Het museum is geopend van woensdagmiddag tot en met zondagmiddag (13.00 – 17.00 uur) en zaterdag de gehele dag (10.00 – 17.00 uur). Het Documentatiecentrum is geopend op woensdagochtend (9.00 – 13.00 uur) en zaterdag (10.00 – 17.00 uur). Voor scholen, groepsbezoek, rondleidingen en verhuringen is het museum ook buiten de reguliere openingstijden toegankelijk.

Het museum werkt nauw samen met Gemeente Hoeksche Waard, musea en organisaties in en om de Hoeksche Waard, bijvoorbeeld Bibliotheek Hoeksche Waard, Stichting Archeologie Hoeksche Waard, Dok-C, Cultuureducatie met Kwaliteit en mensen op persoonlijke titel.



### **Bestuur**

De samenstelling van het bestuur was divers en compleet. De verschillende expertises en ervaringen van de bestuursleden vulden elkaar aan. De juridische, cultuurhistorische, bestuurlijke, bouwkundige en financiële kennis en ervaring waren gewaarborgd. Op 31 december 2024 bestond het bestuur van de Stichting Museum Hoeksche Waard uit:

Dhr. Ir. J. de Leeuw, voorzitter  
Mw. J. Everse, secretaris  
Dhr. A.G. Brussaard, penningmeester  
Dhr. Mr. G. Schilperoort  
Dhr. Ir. L. Hooghwerff  
Mw. drs. L. van der Vinde

### **Directie**

De dagelijkse leiding van het museum was in handen van directeur drs. D.J. List. Hij werkte vier dagen per week.

### **Vrijwilligers**

Het museum en het Documentatiecentrum mochten zich verheugen over de enthousiaste inzet van ongeveer 125 vrijwilligers. De harde kern van deze groep bevat 60 vrijwilligers. De vrijwilligers zijn ingedeeld in diverse werkgroepen, aangestuurd door een coördinator. Het museum telt de volgende werkgroepen: Administratie en ICT, Collectiebeheer, Educatie, Horeca, Onderhoud gebouwen, Receptie en Tuinen. Vrijwilligers uit verschillende werkgroepen werkten samen in de projectgroepen voor wisseltentoonstellingen en evenementen.

## Bezoekersaantallen

Uit recent onderzoek bleek dat er in de afgelopen jaren bij de museumbezoekers met een Museumkaart in ons registratiesysteem een dubbeltelling heeft plaatsgevonden. Dit betekent dat in 2024 de teller, die aanvankelijk op 8.221 stond, naar beneden moest worden bijgesteld. Het museum ontving in 2024 6.321 bezoekers. Sinds Corona is er een stijgende lijn te zien van zowel bezoekers met een Museumkaart als bezoekers zonder Museumkaart.

Inmiddels trekken de beeldbanken van het documentatiecentrum zeker 20.000 virtuele bezoekers per jaar. Deze mensen komen uit de Hoeksche Waard en omstreken. Opvallend zijn de bezoekers uit Canada, Australië, Nieuw-Zeeland en Amerika. Landen waar duidelijk in het verleden op grote schaal naar is geëmigreerd. Deze mensen blijven via de website van het museum contact houden met hun roots. Het museum heeft zelfs onder de Vrienden leden uit deze landen.

Naast de Museumkaart accepteert het museum ook de Rotterdampas en de ICOM-pas

## MUSEALE WAARDEN

De taken die de vrijwilligers van het museum uitvoerden en de evenementen en activiteiten die wij organiseerden zijn ingedeeld in vijf waarden: collectiewaarde, verbindende waarde, educatieve waarde, belevingswaarde en economische waarde.

## 2. COLLECTIEWAARDE

Door het onverwachts wegvallen van de collectiebeheerder stelde het museum een kleine werkgroep samen voor het collectiebeheer. Deze vrijwilligers bekwaamden zich in het nieuwe registratiesysteem Axiell. Axiell is de opvolger van Adlib, en werkt in de cloud. De vrijwilligers vulden de beschrijvingen in het Axiell systeem aan en controleerden de standplaatsregistratie. Dit laatste is van groot belang wanneer voorwerpen uit het depot in wisseltentoonstellingen worden geplaatst. En later weer worden geretourneerd. Als geregistreerd museum is het van groot belang dat onze collectieregistratie op orde is.

Het depot aan de Blaaksedijk werd opgeheven. De collectiestukken, die hier stonden, werden overgebracht naar het eigen museumdepot. Enkele collectiestukken werden officieel afgevoerd, de LAMO regels volgend. Landbouwgerelateerde objecten werden in eigendom overgedragen aan het Landbouwmuseum op Tiengemeten. Het museum hanteerde een strikt aannamebeleid. Voorwerpen en documenten moeten de geschiedenis van de Hoeksche Waard illustreren. Aanwas van de collectie geschiedde overwegend door schenkingen en legaten.

De vrijwilligers in het documentatiecentrum werkten aan de ontsluiting van het fotoarchief en de collectie genealogie. Zij scanden negatieven, foto's en dia's, en maakten de beschrijvingen van de afbeeldingen. Daarna plaatsten zij deze afbeeldingen op de beeldbanken van het museum. Deze beeldbanken waren vanuit huis te raadplegen via de website van het museum of via het Zijper Collectie Beheer Systeem (ZCBS). Van de foto's waren tegen een geringe betaling afdrukken of digitale foto's te bestellen.

Vrijwilligers werkten aan de teksten voor de website *Oorlogsslachtoffers van de Hoeksche Waard*. In 2025 wordt deze website opengesteld, zodat iedereen vanuit huis kan zoeken naar informatie over de oorlogsslachtoffers in de Hoeksche Waard in de periode 1940-1945.

De vrijwilligers stelden per slachtoffer een korte levensbeschrijving op. Ook verzamelden zij foto's van deze mensen.



Voor de tentoonstellingen en evenementen werkte het museum samen met lokale musea, erfgoedinstellingen en particulieren in de Hoeksche Waard en daarbuiten.

\*Het filiaal Heinenoord van de Bibliotheek Hoeksche Waard was en is gevestigd in het museum. Zij huurde hier de ruimte. Naast de boekenuitleen werden in het museum ook de taallessen verzorgd.

\*Aan het begin van het jaar stond de tentoonstelling **Present.Je.Kunst**. Deze tentoonstelling werd op 9 maart afgesloten met een finissage. Deze tentoonstelling belichtte de moderne kunst uit de Hoeksche Waard. De kunstenaars toonden een klein en een groot werk. Zij gaven hun werk in bruikleen aan het museum om het tentoon te stellen.

\*Op 22 maart opende het museum de tentoonstelling **Verrassend rood, over meekrap en meer**. De bezoekers waren aangenaam verrast door deze presentatie. Naast de geschiedenis en teelt van de meekrapwortel en de rol als kleurstof voor het verven van wol ging de tentoonstelling ook over rood als symbool in het verkeer, de religie en de politie. Voor deze expositie ontvingen we bruiklenen van musea met een meekrap collectie buiten het eiland en particulieren op het eiland. Het museum werkte nauw samen met het Streekmuseum Goeree-Overflakkee.

\*Op 15 november werd de RTM tentoonstelling geopend: **RTM, op reis met de tram**. De RTM expo was een samenwerkingsverband tussen het museum en onder meer het RTM museum in Ouddorp, Connexxion en particulieren. Het museum beschikt over een bijzondere eigen collectie miniaturen.

\*De Nationale Archeologiedagen vielen dit jaar op vrijdag 14 tot en met zondag 16 juni. Het museum en Stichting Archeologie Hoeksche Waard (SAHW) organiseerden op de zaterdag en de zondag hun activiteiten op het erf in de boerderij. Ook dit jaar werden de archeologiedagen goed bezocht door enthousiaste kinderen en hun (groot)ouders.

### 3. VERBINDENDE WAARDE

Het museum en de gemeente zochten naar maatschappelijk relevante thema's voor tentoonstellingen en evenementen waarop een samenwerking kon ontstaan tussen het museum en scholen en andere doelgroepen. Hierbij dienden we wel rekening te houden met de mogelijkheden en beperkingen van de museum panden en de beschikbaarheid van vrijwilligers.

\***Present.Je.Kunst.** bood het museum de mogelijkheid om de lokale kunstenaars op een laagdrempelige manier onder de aandacht te brengen. De door de kunstenaars gegeven workshops werden goed bezocht. Ook verkocht het museum de kleine **Present.Je.Kunst.** doosjes.

\*Met de tentoonstelling **Verrassend rood** werd een link gelegd naar de landbouwgeschiedenis van het eiland en de welvaart die daar in het verleden mee was gemoeid. De bezoekers van de tentoonstelling waren positief verrast over de associaties met de symboliek van rood.

\*Met de **RTM** tentoonstelling kon het museum weer een groot publiek bereiken. Bij deze tentoonstelling werden lezingen georganiseerd, open rondleidingen en zelfs een universitaire stage.

\*Met de evenementen Tour langs de boer, de Nationale Archeologiedagen, de sponsorloop, de kindermiddagen en rondleidingen voor scholieren wist het museum vele kinderen te bereiken en te enthousiasmeren. Met de digitale lesbrieven over Hoeksche Waardse onderwerpen wist het museum ook in het klaslokaal te komen.

\*Ook dit jaar was Tour langs de boer (9 mei - Hemelvaartsdag) weer een succes. Kinderen konden naar hartenlust op het erf van de boerderij Oudhollandse spelletjes doen. Ook konden zij zich verkleden. Op deze dag bakten we verse wafels met aardbeien. Speciaal voor de kinderen met een paspoort was een aparte activiteit georganiseerd.

\*Op zaterdag 14 september en zondag 15 september vielen de Open Monumentendagen. Het museum was beide dagen voor jong en oud gratis te bezoeken.

\*De vrijwilligers van het museum kregen trainingen om zich te bekwamen in hun taken, van het hanteren van het kassasysteem tot het invullen van een website. Ook hield het museum bij wat het cursusaanbod is van het Erfgoedhuis in Delft.



#### 4. EDUCATIEVE WAARDE

Het in 2021 gepubliceerde Canonboek heeft inmiddels zijn derde druk beleefd. De digitale lesbrieven, tentoonstellingen en lezingen werden georganiseerd vanuit dit handboek van de geschiedenis van de Hoeksche Waard.

- \*Een student van de Erasmus Universiteit in Rotterdam deed in het museum zijn universitaire stage. Het onderwerp was het onderzoek naar de rol van de RTM in de Hoeksche Waard.
- \*Vrijwilligers verzorgden aan leerlingen en volwassenen rondleidingen in het museum of een museumles op school. Het museum ontving verschillende klassen uit het lokale basisonderwijs. Het CmK bood ondersteuning bij de contacten tussen de scholen en het museum.
- \*Daarnaast speelde het Streekbussen Museum een belangrijke rol in het vervoer tussen de scholen en het museum. Deze samenwerkingen zijn erg belangrijk voor het museum.
- \*De vrijwilligers van de werkgroep educatie werkten aan vijf digitale lesbrieven over de Tweede Wereldoorlog. De onderwerpen zijn het dagelijks leven, het verzet, de jodenvervolgung, de bevrijding en de wederopbouw. In maart 2025 zullen deze lesbrieven aan het onderwijs worden gepresenteerd.
- \*Op zaterdag 10 februari organiseerde het museum zijn jaarlijkse snertwandeling. Na een stevige wandeling met rondleiding rondom Heinenoord werden de deelnemers onthaald met een kom stevige erwtensoep en roggebrood met spek.
- \*Op de laatste zaterdag van de maand vonden de open rondleidingen plaats. Deze rondleidingen waren gratis voor de bezoekers. Iedere maand werd een ander onderwerp belicht. Deze korte rondleidingen werden goed bezocht.
- \*Speciaal voor kinderen organiseerde het museum op de laatste woensdagen van de schoolvakanties een kindermiddag. Op 1 mei organiseerden we de kindermiddag voor ridders en jonkvrouwen.
- \*Tijdens de **Present.Je.Kunst**. tentoonstelling organiseerde het museum diverse lezingen en workshops. Op 15 februari gaf Miranda van Dijk de lezing Puur anders. Zij was een exposant op de tentoonstelling Present.Je.Kunst. Op 18 februari volgde de rondleiding over de tentoonstelling en op 21 februari stond de kindermiddag in het teken van de kunst. Op 2 maart gaven Ginny Bekkers en Sandra Lievaart een workshop.
- \*Op 11 april hield mevrouw Anita de Munnik een lezing over meekrap.
- \*Marjolein van der Stouw – van de afdeling textiel – gaf op 21 maart een lezing over de klederdracht in de Hoeksche Waard.
- \*Het museum organiseert jaarlijks nationale en lokale evenementen. Dit jaar viel de Museumweek van zaterdag 30 maart tot en met vrijdag 5 april. De nadruk op het oude Museumweekend is verdwenen. Temeer daar de zondag ook eerste Paasdag was. Dit jaar mochten de Museumkaarthouders hun Museumkaart uitlenen aan een ander. Tijdens de Museumweek was het museum geopend gedurende de reguliere openingstijden. Eerste Paasdag waren we gesloten.
- \*Tweede Paasdag viel op maandag 1 april. Die middag konden kinderen paaseieren zoeken. Er waren een aantal zeer enthousiaste kinderen die vele eieren wisten te vinden.
- \*In november organiseerde het museum een lezing over de RTM. Sinds enige tijd was de zaal weer volledig uitverkocht. Het publiek was zeer enthousiast.
- \*Groepsbezoeken per bus kregen een rondleiding door het museum. Verschillende rondleiders waren gekleed als historische bewoners en vertelden zo hun verhaal. Na het museumbezoek werden zij in de bus tijdens een rondrit door de Hoeksche Waard vergezeld door een rondleider van het museum.
- \*Enkele vrijwilligers van het museum volgden een cursus om te leren omdenken zodat nieuwe groepen voor vrijwilligerswerk kunnen worden aangesproken. Het museum

organiseerde een kennismakingsmiddag voor nieuwe vrijwilligers. Een aantal enthousiaste mensen werd ingewerkt.

\*Voor de vrijwilligers van het museum organiseerde de Werkgroep Educatie de cursus Kennis van het Museum. Op deze cursus maakten oude en nieuwe vrijwilligers kennis met de geschiedenis van het museum en de twee monumentale panden en de werkzaamheden van verschillende werkgroepen.



## 5. BELEVINGSWAARDE

Museum Hoeksche Waard verzamelt, bestudeert en presenteert een grote collectie voorwerpen, foto's en textiel. Deze collectie beperkt zich tot de geschiedenis van het eiland. De uitbreiding van de collectie geschiedt doorgaans door schenkingen en legaten. Het museum heeft een bescheiden aankoopbudget. Het verzamelgebied wordt vooralsnog tot 1970 gehanteerd. Maar wanneer voorwerpen belangrijk zijn voor de recente geschiedenis van het eiland, worden deze wel geaccepteerd.

\*Het museum hanteert een strikt aannamebeleid.

\*Voorwerpen worden afgestoten volgens de strikte LAMO regels.

\*Het nieuwe museumdepot is volledig ingericht.

\*De vrijwilligers werken aan de ordening van de collectie, de registratie van de voorwerpen en eventueel aan de restauratie of conservering ervan.

\*Indien nodig worden de voorwerpen gerestaureerd door een externe expert.

\*De collectiestukken worden afwisselend getoond in de vaste presentatie en de wisseltentoonstellingen.

\*De tentoonstellingen, rondleidingen, lezingen en museumlessen stellen het museum in staat de bezoekers en scholieren een stukje geschiedenis te ervaren. De digitale lesbrieven

maken het mogelijk dat het kind op een ontspannen en leuke manier kennis neemt van het verleden. Een museum is leuk en soms ook wel spannend.

Op de kindermiddagen leggen vrijwilligers de nadruk op het zelf doen en ervaren. Dus niet kijken met je ogen. Aanraken mag.

\*Concrete zaken zoals tentoonstellingen en evenementen worden ook genoemd onder 2. Collectiewaarde en 3. Verbinden waarde.

## 6. ECONOMISCHE WAARDE

Museum Hoeksche Waard is een belangrijke speler in de gebiedsmarketing van het eiland. Dit uit zich in de volgende activiteiten:

\*De directeur van het museum vertegenwoordigde alle musea op het eiland in de werkgroep van de gebiedsmarketing.

\*Museum Hoeksche Waard adverteerde in het glossy magazine van de werkgroep gebiedsmarketing.

\*De gemeente en de musea op het eiland werkten aan een gezamenlijke museumfolder.

\*Het museum plaatste maandelijks een inhoudelijke column in *Het Kompas*.

\*Het museum plaatste haar activiteiten op de lichtzuilen op het eiland, in de lokale pers zoals *Het Kompas*, op de eigen website, op de website van Visit HW en HW Actief en op Facebook.

\*Museum Hoeksche Waard werkte samen met het Streekmuseum Goeree-Overflakkee. Dit betreft onder meer het geven en nemen van bruiklenen onderling.

\*Het museum adverteerde in *Hoekschewaards Landschap* en *Natuurlijk Hoeksche Waard* en de *Gemeentegids*.

\*In 2024 werkte het museum aan een nieuwe, wervende folder, om te verspreiden op VVV-punten, campings, B&B's en dergelijke.

\*De Vrienden van het museum publiceerden eenmaal het *Bulletin*. Hierin verschijnen inhoudelijke artikelen over het museum en de collectie.

\*Het museum kreeg dit jaar meer aanvragen voor een huwelijksfeest dan voorheen. 't Hof van Assendelft is een officiële trouwlocatie. Ook kunnen bruidsparen hier hun fotoreportage maken.

\*Het museum verhuurde de leeszaal en de Jan de Rooij zaal voor vergaderingen, jubilea en andere bijeenkomsten. Bij al deze activiteiten was het museum gebonden aan haar beperkingen: ruimte gebrek, gebrek aan vrijwilligers en het ontbreken van een voor horeca geschikte keuken.

\*Het museum stond op de beurs voor bustours. Verschillende busondernemingen weten het museum te vinden.

\*Het museum organiseerde in december een speciale avondopenstelling met muziek en verhalen en op Tweede Kerstdag een winterfair. Beide evenementen werden goed bezocht.

\*Het museum werd regelmatig genoemd door Omroep Hoeksche Waard. Ook werden vrijwilligers uitgenodigd in de studio te komen praten over museale zaken.

\*Het museum werkte samen met het Waterschap Hollandse Delta. Het museum heeft onder meer polderglazen van het waterschap in bruikleen.

Als aanvulling op de structurele subsidie van de gemeente richtte het museum zich ook op andere instellingen voor het verkrijgen van financiële ondersteuning.

## COLOFON

### Museum Hoeksche Waard

Statutair gevestigd als Stichting Museum Hoeksche Waard.

### Bezoekadressen

't Hof van Assendelft  
Hofweg 13  
3274 BK Heinenoord

Herenboerderij Oost-Leeuwenstein  
Dorpsstraat 13  
3274 BB Heinenoord

### Postadres

Museum Hoeksche Waard  
Hofweg 13  
3274 BK Heinenoord  
0186 - 60 15 35

### Online

[info@museumhw.nl](mailto:info@museumhw.nl)

[www.museumhw.nl](http://www.museumhw.nl)

[facebook.com/museumhw.nl](https://facebook.com/museumhw.nl)

[twitter.com/museumHW](https://twitter.com/museumHW)

[instagram.com/@museumhoekschewaard](https://instagram.com/@museumhoekschewaard)